

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:

Ötásztos példányt 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint azelőtt több izbeli hirdetések, alku szerűt a legolcsóbb árért.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve Egy évre 10 ft. Negyed évre 2 ft 50 kr. Fél évre 5. Egyszeri szám — 5.

SZABADSÁJTÓ.

Debreczen, jan. 31.

Mi természetesebb mint az, hogy a magas kormány (Tisza Kálmán) hűséges zászlóvivője, a helybeli kormányparti lap erősen sikra kél Tisza Kálmánnak azon kedvező eszméje mellett, hogy a sajtószabadság korlátoztassék, esetleg egészen eltöröltesse.

Eltűszük, hogy nagyon óhajtanó lenne a kormányra és pártjára, ha az a sajtó megszorítás már ezelőtt félével keresztülvitetett, s a cenzúra teljes erejében fellállított volna, mert bizony azóta folytonosan van mit leleplezni azokból a skandalumokból, melyek a Tisza uralkodás alatt oly dushajtásnak indultak; azt is szentül hiszünk, hogy a kormányparti lapokra nézve nem leendő sajtókorlátozás, bármennyire piszkolják is az ellenzék: de azt már nem hiszük el még a „D. E.”-nek sem, hogy őszinte szívvel örülne annak, hogy Magyarország a Haynau korszakot akarja produkálni az az ember, a ki magát nem szégyenli magyarnak vallani, holott kormányelnök letére minden mozdulata elárulja, hogy szíve-lelke elosztrákosodott már.

De hát hogy is türelmetlen azt meg Tisza Kálmán, hogy azok az impertinens ellenzéki újságírók egymásután ütögesse ki alóla az ő uralkodásának oszlopait, hogy egymásután mutassák be a világnak a hűséges garda viselt dolgait s így lassankint legfelsőbb helyen is ráismerjenek azon műveletekre, mely azt a híres többséget összetartotta.

Zichy, Festetics, Pausz, Nagy Gy., Végh, Várady immár kivannak olvasva a nyájából, s ha csak ennyien volnának, úgy nem gondolna arra a főpásztor, hogy a sajtószabadságot korlátozza, hanem fél attól, hogy egymásután annyian fognak következni, hogy majd neki nem marad semmi, vagy ha maradna is, de őt onnan felülről nem találnák marasztalni.

Ezért szükséges a sajtó korlátozás; el kell hallgattatni a sajtót, hogy a lelkiismeret is hallgathasson, erős lakatot kell tenni az igazmondás szájára, hogy azok a gyönyörű viselt dolgok valahogy a fülbe ne menjenek annak, a ki gr. Zichyt felmentette állásától a pátrónus akarata ellenére is.

Bizony minden jele oda mutat, hogy Tisza Kálmánra is kezdének elközlelni a nem szeretem napok: a népre tudjuk, hogy nem ad semmit, de annál jobban félti a legmagasabb kegyet, melyet minél jobban kiérdemelni, legfőbb törekvése volt mindég.

És a kormány hűséges csatlósai még örülnek is rajta, a miért van az ellenzéki lapoknak min boszankodni, a helyett, hogy mint önértés magyarhoz illenék, határozott rozslásukat fejeznék ki s tiltakoznának alkotmányos életünk most már csak nem egyedüli főtényezőjének czélbavett elpusztítása ellen.

Magyarország a scandalumok országába, buján tenyészik itt minden a mi gaz, s lánczra kell verni mindent a mi gyomot irtani van hivatva, mert csak úgy lehet nyugodtan fosztogatni a népet, ha az ellen nem szólhat senki. A külföld ujjal mutogat reánk és gunyosan nevez bennünket a becsület mintaképének. A német „Gartenlaube”, melyet oroztatásáért ki kellett az országból zárni, most újra bebocsáttatik, hogy több legyen a piszkolterjesztő, több legyen a mételey. Nektünk tünnük kell ha azt mondják, hogy ez a föld rablók, gyilkosok, zsványok hazája s nem lézzen szabad szembe vágni e szót annak, a ki mondja.

Bizony nagyot kellett vétkezni a magyarnak, hogy ennyire sujtolja a haragos isten. Egyiptomra tíz csapást mért az ur büneieért, de a tíz csapás minden sáskáival, tetccivel sem volt összevéve oly nagy, mint a milyen nagy csapás ezen a szegény országon Tisza Kálmán kormányzata.

Tiglat Pileszár egy ékiratában dicsőcszik vele, hogy sok országot elpusztított, — Tisza Kálmán csak egyet pusztított el, hanem ezt aztán igazán elpusztította.

A képviselőház tegnapi ülésében általánosságban s részleteiben változatlanul elfogadták a kormány által beterjesztett két inszigtörvényjavaslatot.

A monori választókerületben az ellenzéki polgárok közmegállapodással Schwarz Gyulát léptették fel. Schwarz Gyula közelebb tartá ott programbeszédét. — Megválasztása biztos.

A „szendülői vitát” befejezte a tisztelt ház tegnapi ülésén. A többség leszavazta Moosry indítványát, s a Baross Gáborét fogadta el.

A debreczeni iparos ifjúságnak. Vettem szives tudósításokat, melyekkel tisztelt egytűtök tiszt. tagjává történt kiválasztásomról értesítettek.

E helyen köszönöm meg e kitüntetés. Nem személyes érdemeimnek tulajdonítom azt, hanem azon elvnek, melynek érvényesülése érdekében némi személyes munkálkodást kifejezem alkalmam volt.

A magyar iparos-ifjúság ügyét az ipar egyik legfontosabb kérdésének tekintem. Az iparos-ifjúságnak helyes irányban való nevelését látom függővé téve a magyar ipar jövőjét. És midőn rosszalással fordulunk elazon mozgalmaktól, melyeket szociálisták terveznek a kézműiparosok és nagy iparosok megrontására, kell egy módot és alkalmat találni ezen törekvések ellensúlyozására, háttérbe szorítására.

Tíz év óta forr valami a magyar iparos-ifjúság körét. Az önszervezés és önművelődési mozgalmak értem. Ez az egyedüli helyes út, melyet az ifjúságnak lelkesedéssel követni kötelessége. Nem a mások megrontására kell törekedni. A magunk erejét kell művelni. És ha egymást segítjük, ha művelődésünket előmozdítjuk, leginkább növekszik erőnk, haalkalmunk. Önök a helyes uton vannak. Maguk keresnek módot ismereteik gyarapítására, egymás támogatására, felelősségére, jövőjüknek megalapítására.

A munkaadót nem tekinthetjük ellenségnek, hanem érdektársnak. Nem ellene fordulnak, hanem érdekei mellett foglalnak állást.

Nem a társadalmi rend fölforgatását sürgetik botor ésszel, hanem a társadalmi jólét megszilárdulásán dolgoznak biztos nyugalommal, józan számitással, bécés törekvéssel, tisztaszeretettel.

Maradjanak meg ezen uton. Igyekezzetek a munkaadót barátul meggyerüni, hogy egymásban szövetségeseiket találjanak a magyar ipar fejlesztésére. Sőt tovább megyek. A mint önök az ország egyik városából a másikba mennek, terjesztsek a másikba vitt eszméket, mindaddig, míg hazánk egész iparos ifjúsága el lesz azoktól telve.

Ma még kevesen vagyunk, de már is többen, mint a szocialisták. Ez még nem elég. Addig minden szabad nyugodunk, míg az egész ország minden nevezetes iparos pontján nincsenek biztos öröklömásaink. S ha lesznek, még akkor sem követhetjük be a nyugalom órája. Akkor oda kell hatni, hogy ez öröklömásokat biztos önkormányzattal megtartsuk, másokkal is tiszteljen, — becsben megtartassuk.

És akkor? Akkor bizalommal, nyugodtan tekinthetünk a magyar ipar jövője, a magyar iparos-osztály jóléte elé. Akkor el fogjuk érni az ideált, mely uton sörvágunk. Akkor lesz virágzó ipar által boldog Magyarország.

Ha önök is így értelmezik feladatainkat a magyar iparos ifjúság érdekében, akkor a kiváló megüsztelést, melyben részesítettek, ezen tendenciáknak kell tulajdonítanom, melyeket eddig követtem. A megüsztelés csak ósztón arra nézve, hogy továbbra is követője legyek azoknak.

A mint csekély erőmből, szerény tehetségből telik, lehetőleg továbbra is szerény munkása, lelkes támogatója leszek az eszméknél, melyek az önök zászlajára írják.

És kérem: számitanak rám. A hol szükség lesz rám, onnan nem fogok hiányozni.

Különböztartsék meg jó indulatukban igaz hívüket.

Gelléri Mór.

A fővárosból.

Blahné asszony, aláírásával ellátott két legújabb arcképet küldte el Verhovaynak a részvét jeléül, melylyel írta viseltetik. A vidékről (gy Egerről s más több helyről) bort és vadat küldenek a betegnek.

Zámoló gépek mint hivatalnokok. A tanács nagyjából mérve számadásoknál előforduló munka és idő kimélessé tekintetéből a főszámviselő, és a statisztikai hivatal részére egy Thomas-féle számoló gépet rendelt meg. Az előforduló hibák esetén, valószínű, hogy a fegyelmi vizsgálat a gépek ellen fog megindíttatni.

Vidék.

— A „Debreczen” levelezése. —

P-Ladány, jan. 29.

A p-ladányi „Verecs kereszt” című négyelet a helybeli szegények segélyezésére folyó hó 27-kén fény, kedélyesség, s anyagi tekintetben is igen sikerült, tombolajátékkal egybekötött táncvizigalmat rendezett, melynek létrehozásában, s a jótékony cselekedeteket szervezni a legkiválóbb érdem és elismerés az egyet burgó elnökűjt Lipovitzky Imrénét illeti, ki szeretetreméltóval s előzékenységgel hozta létre az est fészelen kedélyességét; mellette és körülötte csoportosultak a bájos, keléses egyzerességgel öltözött táncosnők: Nábránczy Gyuláné, Balogh Sándorné, Mogyoróssy Ljosné, kik a tombolajátékok eladásában és a táncban fáradságtalanok voltak, Nibránczy Istváné (Náduvárról) Fidor Dezsóné, Nagy Istváné, Tisza Ilonka, Tisza Linka, Hiter Mariska k. a. (Náduvárról) stb.

Hebron rózsái azonban hiányoztak. Sajnálatreméltó jelenség társadalmi helyzetünkben, hogy az izraeliták minden jelesebb alkalommal távol tartják magukat s az intelligencia közeledését, meg nem érdemelt módon te-
hogy a zárkó megtámadásával, az egész épület megakart rázkódtatni. Dupin ur, ki emelte még aztán a törvényszéki eljárás szabályszerűségét, a törvényszéki eljárás szabályszerűségét, felhasználta ez alkalmat, arra is, hogy az Orsini-féle levélről is szóljon. Erre vonatkozólag ezeket mondá: „A védelme és szabadság, eltűrésből, egy szántsándekekkel előkészített okmány előadásáig mert, mi az utasításokban nem fordult elő, és a mely sem a nyilvános vádiról, sem a törvényszéki elnökével, előbb nem közöltetett volt. Ezen felül a val, mely rögtönzve (ex abrupto) történt, miután egy rendkívüli felhatalmazásra hivatkoztak mindig meghagyta a bírának azon jogot, hogy azt, a tárgy alá nem tartozónak tekintsek. Nem engedni az meg, semmi körülmények alatt sem, helybeliagyságot egy vádlott kiábrólagosan személyes cselekményének, bármely oldalról jöjjön is a helybeliagyság is csak teljes tisztelettel igazolja az nálunk a védelme és szentjogainak. Semmi hasonló, nem történhetett volna önök előtt, még ha semmisségi eszközöket kellett volna is kifejezni; és teremben csak a törvényszék beszédét hallhatták volna. Az ékes szólam, a legmerészebb álokoskodásnak sem kölcsönözte volna fátylát. Miután a bünt, elátkozták, nem kísérletük volna meg a bünsöt felmenteni, és ha az igazság és törvény az apa-

kintet nélkül hagyják. Tiszteletet egy-két kivételnek. A mulatság jövedelme meghaladja a 70 forintot.

A négyelet által felkért rendező urak elisméret és köszönetet érdemelnek, mert sem időt, sem fáradságot nem kímélték a terem díszítésénél, melyet a Casino készséggel díj nélkül a jótékonyozó iránt engedett át.

N.

Irodalom és művészet.

Uj regény Csiky Gergely, ki ritka tevékenységi és sokoldalú író — mint a „Fő. Lap”-ban olvassuk — eredeti regényt fejez be nem sokára.

A népszinházi bizottság értesíti a népszinházi pályázatra beérkezett népszinház szerzői, hogy a pályadíjat nem nyert népszinházak nem a népszinház igazgatóságánál, hanem Márkus József népszinházi bizottsági jegyzőnél (Budapest, IV. ker. régi városháza I. em. 45. ajtó) vehetik át.

Petőfi az olasz irodalomban. A Rómában és Flórenzenben egyszerre megjelenő „Gazetta della Domenica” című lap hosszú, szépen s lelkesedéssel írt rajzot közöl „Alessandro Petőfi e la Rivoluzione ungheresé” czim alatt.

Külföldi szemle.

Mindenből távirják, hogy sujtó légkövetkezésben az ottani bányában dolgozó összes munkások szerződésüket felmondták. Eddig 10 halottat és 9 sebesültet találtak.

Léghajó az északi sarkhoz. Woolwacuban a mult szombaton a real- artillérgyár gyűlésén John P. Dheyne jelentést tett azon nagy északi expedicióról, mely a fennálló terv szerint a gőzhajón, száukon és léghajón fog vegráhajítani — Az expedicioz tervre a következő: Ha a szükséges 30.000 sterling együtt lesz, akkor az expedicioz, júniusban elindul. A gőzös az első éven folmgy, a menyire bír, s ott kitél. A száukák 1881. márcz. végén indulnak el, s ha ezeket használni nem lehet, az utazók léghajóhoz folyamodnak. A léghajókat könnyűvel töltik meg. A léghajókkal 7 személy meg el, kik vízzel és élellyel 51 napra ellátottak; azt hiszik azonban, hogy az északi sarkot a száukok elhagyása után 30-40 óra alatt elérik. A kutatók egy hetet szándékoznak az északi sarkon kutatásokkal tölteni, aztán egy léghajót elküldenek Oroszországba, hogy az erandmérnök Angliába rögtön távirati tudósítást küldjön. Remélik, hogy erre az északi sarkról Szt-Péterváron át Angliára három nappal többre nem lesz szükség. A sarkvidéki tájak minden órában fényképezetnek. A léghajók utját 500 angol mértföldre teszik.

Budapest, január 30. A képviselőház mai ülésében Irányi Dániel figyelmeztetett a választási törvény azon rendelkezésére, hogy a kik megelőző évi adójukat, vagy a hátralék egy évi megfelelő részét nem fizetik le, nem vétetnek fel a választók listájába. A jelen éven egybeállítandó választási-astromok alapján fog a jövő éven az országgyűlési képviselői választása megtörténni. Minthogy pedig nem hiszi, — hogy a kormányuk is az volna szándéka, hogy a választók ezrei, százezrei ne gyakorolhassák jogukat, a törvénynek idézett rendelkezését a jelen évre vagy általában, vagy csak azon választókra nézve kívánja fel-függeszteni, kik süsleges ségelyben, illetőleg kölcsönben részesültek s kikre nézve az adó-végrehajtás a jelen év őszéig elhalasztott.

Tisza Kálmán miniszterelnök jogosultnak tartja az indítványban nyilvánított eivet s maga is kivánatosnak tartja, hogy azon választókra nézve intézkedés történjék, kik az inség folytán, tehát elismert tehetetlenségük miatt fogva nem képesek adójukat megfizetni.

Arra kéri Irányit, hogy ezuttal álljon el indítványától. A kérdést a maga részéről is

fontolóra fogja venni s vagy maga fog hasonló indítványt tenni, vagy, ha az Irányi nem tartaná megfelelőnek, szintén terjesztett elő indítványt s előre biztosítja, hogy a tárgyalás alá vételt nemcsak elenezni nem fogja, hanem ahhoz szívesen járul.

Irányi Dániel utalva a miniszter biztois-tására, visszavonja indítványát.

A szigorú tél nagy csapás a szegedi szegényebb néposztályra nézve, írja a „Sz. H.” A silány és laza szerkezetű lakások és szelős barokok fűtésére sok türelmő kell, s a kinek a legszegényebbek közül volt némi esékely fakészlete, azt fölemlesztette a zordon december. Midőn pedig az öfentartás legnélkülözhetlenebb kelléke, a mindennapi kenyér beszerzésére sem igen akad pénz, akkor természetesen nem jut fűtenivalóra sem. A szegény nép sokat szenved a hideg miatt A központi felügyelő-bizottság a nyomor és szükségleten telh-töleg segíteni igyekszik, s az özvegyeknek, munkaképteleneknek s legszegényebbeknek naponként utalványoz ki némi tűzfűt.

A társalgási önképző kör.

Debreczen, január 31.

Nem lehet tagadni, hogy a nők műveltségének képzettségének az iskolában és pedig leginkább az ugynevezett leány önképző körökben vétettek meg az alapja, nem akarunk itt a felett vitakozni, hogy a városi vagy a magán nőnevelő intézeteknek van előnye, de a leány gyermekek már mindegyikben, a nőnek szükséges tudományokon kívül oktatattak a női kézi munkák különbözőféléi neiben, sőt kívánatra zenében is Azonban a mint a leányok végzik iskoláikat, megszünt feleltük a tanító felügyeletre, s a szülőök veszik által egészen a nevelés további folytatását.

Ezen időszakban, midőn a leány a nővelét elhagyja, jut éreinel, kifejezésül fogva azon válpont, mikor jóra és könnyelműsége egyaránt fogékony s leginkább állnak a küő behatás alatt.

Nem kerülheti ki, különösen a gondos szülők figyelmét, — hogy a civilizáltio most leginkább a fényűzésben s az ezzel karöltve járó urhatnáságban, és ennek következménye a semmit nem tevésben mutatkozik leginkább.

Mindegyik egyforma káros, s az ország vagyoni szegényedését és erkölcsi romlását nagyban mozdítja elő.

A civilizáltioának említett káros hatásait, — mondjuk ki őszintén — leginkább beigazolják a mindnább kevesbülő házasságok.

Nem akarjuk mi a férfiamet menteni, — ott is temérdek a gyarlóság — és sokéknál speculatio is dolgozik, de, a minden pénzben változó divatnak fényűzésnek ezen majmolási korában nem lehet csudálkozni, hogy a férfiak a megélhetés mikéntjét is számitásba veszik.

A szülőöknek és különösen az anyukaak jutott azon nehez, de kedves feladat, hogy leányaiknak a helyes utat kijelöljék, hogy midőn nekik — felügyelők alatt — a mulatságot is megengedték időjüket, egy östjék be, hogy a komoly művelődés mellett egyuttal valódi jó háziasszonyokká is képeztesse, mert egy férfianak nemcsak piperés hölgyre, hanem valódi jó háziasszonyra, feleségességre is van nagy szüksége.

Ha a nővédek leánygyermeknek be van osztva, és el van foglalva minden ideje, a képzéseknék az által határ szabványt megjelölkedzik a fényűzésről, s a mindentalan változó divat majmolásáról, és bizonyára szaporodni fog a boldog családok száma, mert a családi boldogságnak a jó erkölcs, szorgalom, takarékoság és tisztavég alapkövei.

Ilyen czél elérésre tekintetéből üdvözöljük mi városunkban a „Társalgási önképző kör” eszméjét s nem tudjuk eléggé melegen ajánlani, — különösen az anyák figyelmébe, kiknek szülei kötelessége

gyilkost egyformán megbűntetik, és megbélyegezik, akkor szemben a várpaddal, mely a nyilvános elégtétel végett állítatik fel, annak emlékére, kinek arra fellépnie kellene, öszlopot nem emelhetnek. Az eljárás szabályszerű, a büntetés törvényes módon nyert alkalmazást. Mi azt hiszük, hogy a törvényszéknek, a folyamodványokat vissza kell utasítania.

Rövid tanácskozás után, kijelentette a törvényszék, hogy a megsemmisítési kérvényeket elutasította.

Mártius 12-ki este 5 órakor, paranos adott az igazságügyi miniszteről, Orsini és Pierri kivégeztetésére. Egyszermind Radio is megkapta az értesítést, hogy megkövélmezett, midőn a részére megítélt halálos büntetés, élethosszanti kényszer munkára át változtatott.

Mártius 13-án reggel 7 órakor ment végbe Orsini és Pierri kivégeztése.

Már éjjel előtt, négy Dandár városi sergeintök, és az összes parisi gyalog és lovas gárdái által elzáratt a Rognette piac és hozzá fogtak a várpád felállításához. —

(Folyt. köv.)

A „DEBRECZEN” TÁRSALGÁJA.

Napoleon magán élete.

— Regényes korrajz. —

IV.

Orsini merénylete.

(64.)

Az elnök kijelentette az elítélteknek, hogy három napi időjük van, a megsemmisítési kérelem benyújtására. Ez csak a három halálraítélt által terjesztett be, és még az nap a megsemmisítő törvényszékhez küldetett. Gomez állított a fellebbezési kérvény beadásától. —

Az ítéletheozás e perben, némi összeütközést idézett elő. Mindenesetre, csak három halálraítélt vártak, ugymint: Orsini, Radio és Gomez ellen; a mi Pierri illeti, úgy vélekedtek, hogy ő élethosszani kényszer munkára fogna ítéltetni, mert ténytény igazolva volt, hogy ő bombát nem hajított. Még is csak rendben látszik lenni, hogy az, ki a gyilkosságot elköszíti, de a tetten utolsó pillanatban nem követé

el; nem oly keményen büntetendő, mint az, ki a bünt valóssággal véghez viszi: azért is, nem lehet igazán érteni a szelidebb okokat Gomez javára. Ez mindenesetre tárgy szerepet játszott a törvényszék előtt, de olyan emberek, kik vele a per előtt érintkezésbe jöttek, azt állítják, hogy ő egyáltalában számitás alá vehető. Az esküdtek, kerésbé a jogszabályt, mint az egyes személyiségek jelenlétét fogták fel. Radio és Gomez, valóban állásnak a közönséges bérretek rangján felül emelkedetteknek. Orsini, mint a tulajdonképeni főnök, alapon vére, a per minden érdekét, magának vette igénybe. De mégis, magavisletében a vizsgálat és nyilvános tárgyalás alatt, nem mindig azon következetességet mutatott, mely tőle, egy oly vakmerő tervek bevezetésére és keresztülvitelére feltehető volna. Egyes, gyors vizsgálások nem hiányoznak Orsiniél. — Midőn p. o. az elnök, az ártatlan gyermekekről és asszonyokról beszélt, kik a merénylet áldozatai lettek; kérdezte Orsini, hogy vajlon a franciákt, midőn 1849-ben Rómát megróhanták, sokat aggóltak-e azon, hogy golyóik ártatlan asszonyokat és gyermekeket is leteriettek. A fő államügyész Chaix d'Estange egészben vére, túlzás nélkül teljesítette feladatát. Elnök Délaugle a tárgyalások folyamában, néhányszor kissé feltűnő

élénkséget tanusított, mi azonban a francziákat kevésbé ingerli, mint az angolokat, és németeket, kik szokva vannak a törvényszék elnökét hidegen és semlegesén látni.

Mártius 11 én került az ügy a semmissítő törvényszék előtt tárgyalás alá. Az ülés csak félóráig tartott. Az ügy felválti jelentés előadása után B r e t ügyvéd emelt szót, és kijelentette, hogy ő és tisztársai F o u r m e r pillanatig, egy általánosan elterjedt hír alapján remélték volna, hogy erős megsemmisítési okok létezhetnek. (Beszélték ugyanis, hogy az esküdtek között, egy még helyre nem állított vagyombuktól egyen lett volna, kit a törvény ezen müködéséből kizár.) E hír azonban, nem bizonyosodott be, minélőzva a védők kénytelenek voltak, az egész ügyet a törvényszék bölcsességére bízni. Erre a főállamügyész Dupin ur emelt szót. — Legelőbb is az általános utaltról beszélt, melyet a merénylet, nemcsak Franciaországban, hanem egész Európában is előidézett, „soha egy bűn sem okozott” — mondá — „hirtelenebb és általánosabb mozgalmat a fejedelmek között; — soha sem voltak sajátlati küldetésgek egyhangubbak, összhangzóbbak, fényesebbek; mindent át hatra voltak azon érelemtől, hogy nem csak egyedül Franciaország, hanem az egész Europa nyugulna forgó verszőyben, és

gük, hasznos felolvasások, a néket érdeklő tanulmányok, a gazdaságtudomány körébe is vágó társalgással gyermeküknek nem csak műveltségét öregbíteni, hanem hasznos mulattatásnak is részesíteni.

ÜJDONSAGOK.

* A függetlenség körüli febr. hó 7-én a „Koroná”-ban tartandó tánczvizgalmra a meg- bírók széküldtek. Megtörténhetett azonban hogy tévedésből valaki így meghívott nem kap- tott, annál fogva forduljanak az illetők a „Kor-” gazdájához Mészáros János urhoz, ki a meg- hírtől azonnal kézbesíti. A tánczvizgalmat a telt- előkészületekkel itélve, egyike leend a legsi- kerültebbeknek; a helybeli dalárda tagjai is megjelenésük módosításukkal emelni fogják a tánczvizgalmat. Ajánljuk a t. közönség figyelmébe. Jegyek előre válthatók Otrókosi V. János ur csepl. utcazi és Mayer Ferencz piac-utcazi üzletében.

* Szemle. Lovag Henneberg Károly, hon- véd lovas tábornok, dandárparancsnok, mai na- pon a helyben állomásozó honvéd lovaság fe- lett szemlét tartott, mely alkalommal külön- sü megelégését fejezte ki úgy az ujonczok ki- képzését, mint a keretbeli lovak idomítása fe- lett. Saját szavai szerint ezen zászlóalj az egész ezred minaképe.

* A debreczeni iparos ifjuság önképző egylete által rendezendő tánczestélyre a n. 6. közönség kényelmére belépti jegyek Tarcsai Lajos városnagya által levő dohany tőzsdéjében is válthatók. A költségek.

* Temetés. Tegnap délután kísérték az öröknyugalom helyére Gulácsi Imre városi polgár hűt temetés. Temetésen testületileg résztvettek a 1848-49-iki honvédek is saját lobogójuk alatt.

* Köszönetnyilvánítás. Szabó Mihály ur (várad-utca) küldött az árvaház járára — már ez évben másodszor — 14 iteze szirt. Fogadja az ártyák iránti meleg részvéteért hálás közö- netem. Kacsorvité.

* A helybeli h. h. tanítótestület értekez- leji ülést tartott f. h. 29-én az egyház tanács- termében. Értekezett Kállay István gyakori- sák tanító. A kérdések alkotásiáról. A testü- let tagjai kívül jelen voltak n. Némethy La- jos isk. sz. elnök, Dóczy Gézaon, Bodosi Pál, Bekke Mihály, Kovács Lajos és dr. Szik- sany Szabó József urak mint iskolaszéki tagok

és tanügybarátok. Az értekezést bírálatok kö- vetették, melyekben Dóczy Gézaon, Némethy Lajos, Kovács Lajos, és Herczeg János urak tündököltek. Csak az a kár, hogy értekezé- sük röviden tárgyalta a nagy fontosságú kérdést, a gyűlés pedig kevés időt szentelt kimerítésére. Az értekezé és bírálat által fejtetté diák- tical elv különben nem új; mindazáltal annak modern pedagógiai kívánalmi szerint érteke- sítetése még sokáig járbor óhajtás marad. Annak valódi és minden várakozást kielégítő megtestesülése csak akkor lesz várható, ha a tulitómóit iskolák népessége kellő arányra le- szállíthatatik, a tanítók jelenlegi csekély fi- zetésének feljebb emelése által lehetővé tételük a nehéz anyagi gondoktól menekülés, s a lé- lételeknek az önképzésre irányulása, végre ha a tanítói állomások illőbb dotálás által alkalom nyújthatik magasabb képzetésűk egyéneknek ta- nítókul megnyerésére. L. a d. Sándor, a testü- let jegyzője.

* Nyilvános köszönet. A debreczeni ipar- os ifj. önképz. s. h. t. egyesület egylet részé- re az első debreczeni építő társulat 20 sztr. é. forintot volt szives adományozni; kezes párt- fogásáért fogadja az egylet nevében híalom köszönetemet. Debreczen 1880. jan. 32. M. J. Bertalan.

* Társalgási önképzőkör. Mint értesültünk Steinacker Horváth Irma urhölgy régóta ter- vezett „fiatal hölgyek társalgási kör”-a ki- tünő műveltségű kezdeményező örömtelen buz- galma által létrehozott, s az előadások már jövő február hó elején megkezdődnek. — Az előadások felolvasás és társalgási értekezések keretében a szépsézetet, a legkiválóbbat magyart, franczia és német irodalmi művek elemzését és magyarázatát, valamint a fiom társalgási modor elsajátítását ölelik fel. Islés, magyartartás és társalgási önállóság tekintetéből — melyeket sem az iskolai, sem a házi neve- lés elnöz módszere nem nyújthat — ezen igen üdös irányú művelődési alkalmat öröm- mel regisztráljuk és ajánljuk a t. szűk fi- gyelmébe, annál is inkább, mivel a felolva- sások csak délutáni órákban tartatnak, s így idő, nemkülönben a havi 2 franyi csekély díj mellett — melynek egyrésze az olvasmányok- nak beszerzésére fordítattatik — módot nyúj- tanak az előkelő társalgási modor elsajátításán kívül a nők társadalmi állásának helyes fogal- mával önálló gondolkodást, s anyelvek ismétlé- sére által azokban tökélyesbülést s egyáltalán fej- letebb művelődést szerezni.

* A debreczeni iparos ifjak egylete hol- napi tánczvizgalmára nem mulaszthatjuk el fel- hívatni a t. közönség figyelmét; annyival is in- kább, mivel a tánczvizgalmat jótékony célú. A rendezőség hete óta fíradhatlanul mtkö- dik, hogy a tánczvizgalmat minél élvezetesebbé és sok tekintetben meglepőbb tegye a t. kö- zönségnek; többek közt miat halljuk a táncz- teremhez emléik virágcsarnok is fog felállít- tatni a fiatalok számára, honnét a virágok minden neméből tetszés szerint lehet egy-egy csokrot megszerezni a vizgalm emlékeül.

* Mindennapi dolog. Bars megye adófel- ügyelője súlyos vád alatt áll. Az adófelügyelő ügyében a kir. ügyész már beadta indítványát, melyben öt, koholt számlák készítése, s ilye- neknek a miniszteriumhoz előterjesztett száma- dásainál tudra lett felhasználása miatt, vád alá helyeztetni kéri.

* Szűlői kegytelenség. Bán Antal mi- hályfalvai lakos mult évi karcsony ónapé- sű, fiát felesége nagdtására, egy az udronon ássott hűt gödörbe betemette, oly formán, hogy míg feje felett a levegő bejuttathatást hagyott egy- csekély nyílást, addig a lábát térdén alól ki- lógaták a hóból. Így feküdt a különben satnya fejlettségű és beteges gyermek 14 napig hóba temetve, mely idő alatt egyik szomszéd asszony táplálta a nyitra hagyott résen, de kiszabadít- tani nem merde. Tizenegy nap alatt a hóból kiestő lábát megfagyat, fíók a bőr és hús levált, csak a meztelen lábszárszontok lát- szottak. Ilyen állapotban került be a helybeli kórházba hol mindkét lábszára mult napok- ban lefűrészeltezték. Hogy a leirt embertelen kiadás napokon keresztül történt, a nélkül, hogy az ártatlanul szenvedő gyermeknek va- laki pártját fogta volna, nem szép világot vet a mi hályfalvaink s különösen az érdemes elő- járásra. Szecsenos, hogy több ember szer- tet van a kórházhoz gondnokban, ki ez eset- ben terjedelmes jelentést, és erőlyes hangu figyelmeztetést küldött Bihar megye hatóságá- hoz, a vizsgálat megindítása és a büntök megbüntetése végett, sremélhető, hogy e gyer- mek koldu-sá tételének a büntök megadják az árát.

* Hullá a kutban. A nagy-várad-utcazi kútból tegnap reggel egy bomlásnak indult hullát emeltek ki, mely állítólag 3 hétig ázott oda lenn. Nere Nagy József.

* Halálozás. Lapsunk zártakor vettük a szomorú hírt, hogy Sebess György polgár- társunknak egyetlen leánya, Izabella, fér- jezett Simonffy Istvánnal hosszás szerződés után elhunyt. A megboldogult hűt tetemei febr. hó 2-án fogtak a psterfia-utcazi lakásuk- ról az örök nyugalomra letételeit. Nyuzodjék békével!

* Czigánybál. Ifj. Boka Samu és zene- társulata, folyó év febr. hó 10-án a „Korona”- vendéglőben fényes „Czigánybál” rendez, — melyre tervezett társulat a t. közönsége: meg- hívja.

* Hirdetmény. A nmlgu magyar királyi földmívelés ipar és kereskedelmi miniszterium- nak 1880. jan. 5-én 33.258. sz. a. kelt leirata szerint a m. kir. táviratigazgatóságának f. évre 165.700 db. 12 mm. széles, 150. méter hosz- szu szalagot tartalmazó 8—66 kilogram sulyu papirtekercsre 10.900 db. nagy és 21.800 db. Kis Dániel-féle agyag sejszővetre szükségé- lévén, erről az érdekeltek és vállalkozói szá- ndékok azon felhívással értesítettek, miszerint szabályszerűen kiállított és az ajánlott összeg 10% felvételével írásbeli ajánlataikat az aján- lott cikkek mintájával együtt legkésőbb febr. 15. déli 12 óráig a magyar királyi földmívelé- lévén, ipar és kereskedelmi miniszterium segé- dhatálya igazgatóságához Budapestn nyújtsák be. Bővebb felvilágosítást nyújt a távirati köz- ponti raktár (Budapest József utca 10-dik szám) hol egyszersmind a kiirt cikkek min- tája is megtekinthető. A debreczeni kereske- delmi és iparkamara.

* Az „Eva asszony leánya” a népszin- mű pályázaton elődásra ajánlott mű szerzője, mint értesültünk Horváth Illés, makói igazgató főtanító.

* Elvesztett. A tegnapi este a „Kor- onában” tartott tánczvizgalmat alkalmával egy arany karperecz kigyófajjal elvesztett. A meg- találó sziveskedjék szerkesztőségünkben átadni, hol illő jutalomban részesül.

* A debreczeni statusquó izr. hitközség jelentése a mult évről beküldöttett hozának. A jelentés elzavarában olvassuk, hogy az elnök- ség azon helyes szempontból indult ki, misze- rint a hitközség nem tisztán anyagi in- tészmény, — hogy pénzbeli nyereségre tegyen szert, hanem olyanakk kell lenni, — hogy magasztos hivatású nemes feladattal abban ke- resse, hogy vallásos és jótékony cselekedet- ket műveljen; ezen kitűzött elvnek megfelelői- valóban igyekezzen is, dacára a roz viszo- nyoknak. — A hitközség különösen gondot fordított arra, hogy a fiatalokat a vallás- ban alaposan taníttassa. — Azonban anya-

gilag is szép eredményt tud kimutatni. — Különös figyelmet érdemel azonban az a ka- rülmény, hogy az izr. hitközség évi jelentése magyarul van fogalmazva és ki nyomtatva, a mely nyelven a hitközség egyéb levelezési is vezet. Végül megemlíjük, hogy a jelentés az évek óta elnököl Kutz Jakab, és jegyző Lippe által van aláírva.

* Pál fordulása napján — mult vasárna- pon — tiszta derült idő levén, a közhít szer- rint a medve kijött odajából, de megpillantva a fényesen ragyogó napot, ismét visszafordult, vagyis más szóval még tartós és állandó tép- re lehetünk elkészülve.

Egy hosszú szőri, fehér, fekete szemű kis ku- tyra, levágott fark- és füllel és lenyirt lábakkal elre- szott. A megtaláló 2 frt jutalmat kap. Ha netalan va- laki belfogta volna, sziveskedjék Szalay Adolf urnak, (várga-utca Batory Gábor-ház) átadni.

MINDENNEMÜ titkos betegségek bórba jok gyógyittatnak RICORD párti egyetemi ta- nás egyedül biztos gyógyimódiá szerint. **FOGAK** és azoknak süvei fájdalom nélkül kibuzatnak. **Weisz Gyula** specialista gyógyász. A budapesti cseszári és királyi katonai főkir- ház volt osztály orvos, kiérdemelt államva- suti és bányamű orvos által. Lakik: széchenyi-utca. gróf Degen- feld házában. — Bejárta a kis kapun.

A Magyar-Francia BIZTOSÍTÓ-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG alólírott igazgatóságának van szerencsége tudatni a tisztelt biztositó közönséggel, miszerint a társaság **DEBRECZENI FŐÜGYNÖKSÉGÉT** immár berendezte és annak vezetését, Bihar, Hajdu, Maramaros, Szabolcs, Szatmár, Szilágy- és Ugocsa megyék területére kiterjedő hatáskörrel, **M. KÓSSA ALBERT** társasági vezénylő titkár urra ruházta. felhatalmazván őt, hogy: a t. u. z. s. z. állitmány- és jégkár biztositási üzletágban, jogérvényes kötvénye- ket (biztositási okmányokat) állítson ki, továbbá, hogy: a debreczeni főügynökség fentjelzett területén fő- és alügynököket szerződtessen és azo- kat meghatalmazással és utasításokkal ellássa. Budapest, 1880. január 1-én. A Magyar-Francia biztositó-részvény-társaság igazgatósága: **MOSKOVICZ M. K. SCHWEIGER M. K.** A Magyar-Francia biztositó részvény-társaság igazgatóságának fentebbi közzétételére hivatkozva, tisztellettjesen je- lentem, hogy a társaság **debreczeni főügynökségének** vezetését átvetem, és a főügynökségi irodát a főpíaczon, a 2145-ik számú ház emeletén megnyitottam, tudatván egyszersmind, hogy ugyanott biztositási ajánlatok elfogadtatnak és az üzletre, valamint a társaságra vonatkozó mindenféle felvilágosítások kész- ségesen adtatnak. A társaság biztositásokat elfogad: a) tüzvész és robbanás által okozott károk ellen; b) jég-károk ellen; c) szárazon és vízen szállított javak károsodása ellen; d) az ember életére, minden ismert módozat szerint. A Magyar-Francia biztositó részvény-társaság 20 millió frankot, azaz nyolcz millió arany forintot tevő alaptőkéjéből, mindjárt a megalakulás után **10 millió frank, vagyis négy millió arany forint** a részvényesek által már készpénzben befizettetett és részint Budapest elsőrangú pénzületeteinél, részint pedig magyar államér- tékekben és elsőbbségekben lón elhelyezve. Bizást elmondható tehát, hogy nem alakult eddig még hazánkban, sőt az egész monarchiában biztositó-intézet, mely a közönségnek akkora alapvagyonnal nyújtott volna garantiát, mint a mannyit társaságunk mindjárt kezében felmutatni képes. A legjobb meggyőződéssel vagyok bátor tehát felhívni a tisztelt biztositó közönség bizalmát társaságunk iránt, mely a méltányosság, pontosság és legszigorubb becsületesség követelményeinek mindenben megfelelően és a díjtételek megszabásánál a sold verseny kiránalmaira, mindenkor kellő tekintettel leend. Midőn végül, hivatkozva a biztositási pályán sok éven át szerzett tapasztalataimra és e téren mindenkor tanusított rend- és igazságszeretetemre, a tisztelt közönség szives bizalmát igénytelen személyem iránt is tisztellettjesen kikérnem, ismételve aján- lom az általam képviselt társaságot, nagybecsű bizalmába és támogatásába. Debreczen, 1880. január hó 1-én. A Magyar-francia biztositó-részvény-társaság debreczeni főügynöksége: **M. KÓSSA ALBERT,** vezénylő-titkár.

Kiadó lakás. Csapó-veles-utczán a 456 ik számú ház- nál az utczára eső első szoba, fél konyha alata- ra fél pincze s felpad f. év február 1-ő nap- jától fogva pünkösztig haszonbérbe kiadó. — Ugyanczen ház cserépes épület kedvező felté- telek alatt örökön is eladó s azonnal birtokba- vehető. Bővebb utasítást ad e lapok szerkesz- tősége. (57.) **Arverési hirdetés.** Az ér-mihályfalvai vásárván 1880- dik évi szt.-györgy-napjától kezdve 3- dik évi szt.-györgy-napjától kezdve 3- évre árverés ujján a városházánál f. évi/ mártius 8. d. e. 11 óraker bérbe fog adatni, a bérlet iránti feltételek előlege- sen is megtekinthetők alólirt közbirtokos- sági megbízottnál. Kelt Ér-Mihályfalván, 1880. január 27-én. (59.) **Mátrai István.**

A debreczeni ipar és kereskedelmi bank 1880-dik évi XII-dik rendes közgyűlését 1880. február 22-ik napján délelőtt 9 óraker tartandja Debreczenben a városház nagy tanácstermében, melyre a t. cz. részvényesek ezennel meghivatnak, azon fi- gyelemzetéssel, hogy az alapszabályok 23 dik cikkének rendelete szerint részvé- nyeiket a közgyűlés előtt legalább öt nappal az intézei pénztárnál le kell tenniük. **TÁRGYSOROZAT:** 1) Igazgatósági jelentés az 1879-ik évi üzletről. 2) Az 1879-ik évi számadások és mérleg s ezzel kapcsolatban a felügyelő biztositási jelentés előterjesztése után a számadások megvizsgálása, a mérleg megál- lapítása, és a nyereség felosztása feletti intézkedés, végre az igazgatósági és felü- gyelő biztositás részére a felmentvény megadása, vagy megtagadása feletti ha- tározat. 3) Az alapszabályok 34-dik cikke értelmében az igazgatóságól kilépő két tagnak, továbbá az alapszabályok 48-ik cikke értelmében 3 felügyelő biztositási tagnak megválasztása. — A kilépettek újra megválaszthatók. 4) Az alapszabályok 28-ik cikke értelmében a közgyűlési jegyzőkönyv hi- telestítésére 3 tagú küldöttség megválasztása. Az évi jelentés és mérleg a közgyűlés megelőző nyolcz nap alatt az intézet helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetők. Kelt Debreczenben, a debreczeni ipar és kereskedelmi bank igazgatóságá- nak 1880. január 23-án tartott XIII-ik rendes üléséből. (58.) **Az igazgatóság.**

„Phönix” biztositó-társaság. Ezennel szerencsénk a nagyérdemű biztositó közönség beces- tudomására hozni, miszerint üzletünk részére a főügynökségünket Debre- czenben és vidéken **Katz Jakab urra** ruháztuk át, kit is érdekeltek nagybecsűlt figyelmébe ajánlvá, ré- szint a biztositási ajánlatokat, nevezett főügynökségünknel eszközöl- tetni kérjük. Teljes tisztellett a „Phönix” bizt. társ. vezérügynöksége Budapestben. A fennebbi tudósítvány alapján, van szerencsém a nagyérdemű kö- zönséget ezennel értesíteni, miszerint az 5 millió forint kezességi alappal bíró „Phönix” biztositó-társaságtól a főügynökséget Debreczen városra és vidékére átvetem, és hogy a nevezett biztositó-társaságtól nyert bizalom és meghatalmazás folytán, ezennel mindenemű biztositások felvételére ajánlkozom u. m.: a) Mindenféle tűzkárok ellen, épületekre, árukra, készletekre, ga- bona- és takarmányokra, — valamint egyéb gazdasági és iparüzleti tár- gyakra stb. b) Jégkáró ellen. c) Élethiztositásokra mindennemű módozat szerint. Ezek után felkérem a nagyérdemű közönséget, sziveskedjék a fent elősorolt biztositási ügyekben azon meggyőződéssel ezennel hozzám for- dulni — hogy az eziránt bennem helyezett bizodalmat, teljesen kiérde- melni főóhajom leend. (56.) **KATZ JAKAB.** Iroda: Széchenyi-utczára 1762. sz.

Tisza Kálmán jelentésén alapul- sít az országgyűlé- s vargásokat illető- tán jelentésére hogy a rendőrök nem a nép. Jelzi az a natköz minden be- fentartására ő van megfenyegeti az megantitja a sajtót, határozottan a z t- s bá r s o n y z t- s á m a z a C s e r n a j e n t e n i. Ellehet hinn, Tisza Kálmánnak mig a bársonyszék dig a szabadsajtó és éppen Csernuto akkori Deák-párt é irdorolomban nem ó dáskora, most mik- ben ül, ugyancsak fel a szabadsajtó e- T a k a r o s i l l e n e k e g y t i k e g y m á s t m é n y e k k ö z e. Dehát miért a badsajtó Tisza Ká a szabadsajtónak jutását. Hát miért így pel alá borítani meg elkövetett bűnök val lehetett csak nyokat megbuktat- Nem csuda, h a szabadsajtótól, gyon is sok a fell- is sok ember büne ni, hogy a bárson megtarthassa, s ez sajtó mindent meg- tudhat, azt rögtön n- lyen felesleges dol- zéki lapokat elleh- az o r s z á g v a k o r m á n y l a p o k z e n g b ű n e i f e l t t d i c s é r t. Még a vidéki annyira megtetszett örömtől lángoló k zsebjük dagadozásá De hát haszná sza Kálmánnak, fogi az általa kitűzött o- tarthatását. Egyáltalában n A hol a szab- badaég végződik, a szi kezdetét, a sza- ha az országosan e szerűen másnak á- ralom által elnyom magát a kényuralm- mélyesítőjét is igye- siteni. Tisza Kálmán hogy ő a leendő k- padról fogja t a m- a leendő kormány- a hazafias ellenzék igen furcsa magyar- abból, kinek Bécs gyarország semmi A „DEBRECZEI Napoleon Regénye Orsini m Két óra felé, me- logezredék és a 4 ik- kettek, a tére, ugy- csapatmög volt kifej- parancsnok, So m a- noksga alá rendelre. A biztositási ren- t r i n o u r e s n e h á n y g á r i r u h á z a n , h a s o n l ó l Hat óraker, a fo- ügyelője — és alamir- sini cellájába m-ntek, gér elfoglat volt). Or- de nem aludt. Az igaz- a komoly óra elérke-